

Inleiding op deze planning

Er zijn meerdere jaarplanningen beschikbaar. De verschillende planningen houden rekening met:

- Zijn de schrijfvoorwaarden wel of niet aanwezig bij de meeste kinderen in de groep
- Wordt de handschriftmethode en de leesmethode aan elkaar gekoppeld

Bij veel kinderen loopt de leesontwikkeling (ver) voor op de handschriftontwikkeling, waardoor een koppeling vrijwel altijd ten koste gaat van een goede handschriftontwikkeling. Onze visie is deze koppeling alleen te maken als de schrijfvoorwaarden bij het begin van groep 3 aanwezig zijn bij de meeste kinderen.

Voor welke kinderen is deze jaarplanning bedoeld?

Deze jaarplanning is geschikt voor een groep 3 waarbij:

- de schrijfvoorwaarden, motorisch, cognitief en soc.-emotioneel **grotendeels aanwezig** zijn
- de **motorische opbouw van het handschrift is leidend** (dus geen koppeling aan de leesmethode)

Voor veel kinderen in Nederland gaat deze planning te snel en adviseren we een langzamere opbouw: zie **Jaarplanning HH groep 3 - langzamere opbouw**.

Waar vind ik de filmpjes van alle schrijflessen?

Deze vind je achter het 'Abonnement Handiger handschrift'. Als je naar een schrijffilmpje toe wilt:

- [VERBODEN SCHRIFT \(VS\) klik hier](#)
- [HALFVERBODEN BLOKSCHRIFT \(HVB\) klik hier](#)

Tip: is de methode nieuw voor jou, bekijk dan eerst de Leerkrachtinstructiefilmpjes.

Waar vind ik de filmpjes van de W-up De Schrijfladder groep 3 & 4?

Als je een abonnement op De Schrijfladder groep 3 & 4 hebt, vind je de filmpjes van W-up De Schrijfladder via een link naar de betreffende playlist 'Bewegingstussendoortjes'.

Hoe lang duurt dit geplande programma?

- Bij 4 lessen in de week = 35 tot 40 lesweken
- Bij 5 lessen in de week = 30 tot 33 lesweken

Wat doe je eventueel NA dit programma?

Herhaling en Verdieping met downloads van werkbladen van de website.

Benodigde materialen

- Abonnement Handiger handschrift
- 6x A-5 schriften: Schrijven begint zo! + Schrift 1 t/m 5
- 3x A-4 schriften: Vormen en cijfers, Alfabet, Zinnen
- Voor elk kind een HB-potlood + een etuitje met 5 kleurpotloden
- Alfabet poster

Facultatief:

- Abonnement De Schrijfladder groep 3 & 4
- Tafelkaartjes

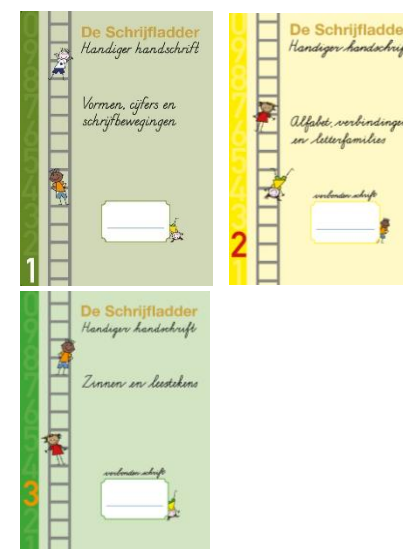
Verbonden schrift

Schrijven begint zo!

A-5 schrift 1 t/m 5

A-4 schrift 1 t/m 3

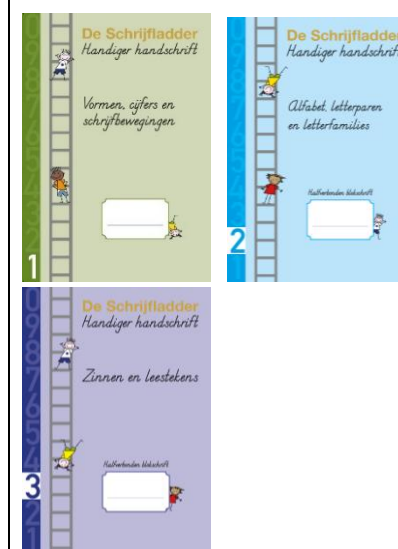
Halfverbonden blokschrift

Schrijven begint zo!

A-5 schrift 1 t/m 5

A-4 schrift 1 t/m 3

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift GROEP 3					
LES	Vormen en cijfers	A-4 schrift 1 Vormen & cijfers	A-5 schrift 1 Cijfers	Voorbereidend schrijven	A-5 scheurblok Schrijven begint zo!
1	Leerling instructie proefje 1 & 2			Regendruppels	nr. 1a en 1b
2	Leerling instructie proefje 3a & 3b			Visgraat	nr. 2a en 2b
3	Leerling instructie proefje 4 & 5 & 6			Huisdaken	nr. 3a en 3b
4	Vormen cirkel en vierkant	blz. 2, 3 en 4		Dik en dun	nr. 4a en 4b
5	Vormen cirkel en vierkant		blz. 2 t/m 5	Clowntje	nr. 5a en 5b
6	Vormen driehoek en rechthoek	blz. 5 t/m 7		Walvis	nr. 6a en 6b
7	Vormen driehoek en rechthoek		blz. 6 en 7	Spookje	nr. 7a en 7b
8	Cijfer 0	blz. 8		Duizendpoot	nr. 8a en 8b
9	Cijfer 1	blz. 9		Vlinder & Appel	nr. 9a en 9b
10	Cijfer 1		blz. 8 en 9	Vissen in de zee	nr. 10a en 10b
11	Cijfer 2	blz. 10		Vlechten	nr. 11a en 11b
12	Cijfer 2		blz. 10 en 11	Haasje en spookje	nr. 12a en 12b
13	Cijfer 3	blz. 11		Feestneus	nr. 13a en 13b
14	Cijfer 3		blz. 12 en 13	Twee gezichten	nr. 14a en 14b
15	Cijfer 4	blz. 12		Rups & Helm	nr. 15a en 15b
16	Cijfer 4		blz. 14 en 15	Twee rupsen	nr. 16a en 16b
17	Cijfer 5	blz. 13		Wind	nr. 17a en 17b
18	Cijfer 5		blz. 16 en 17	Ogen	nr. 18a en 18b
19	Cijfer 6	blz. 14		Vlinder	nr. 19a en 19b
20	Cijfer 6		blz. 18 en 19	Golven	nr. 20a en 20b
21	Cijfer 7 en 8	blz. 15 en 16			
22	Cijfer 7 en 8		blz. 20 t/m 23		
23	Cijfer 9 en 10	blz. 17 en 18			
24	Cijfer 9 en 10		blz. 24 t/m 27		
25	Tekens + , - en =	blz. 19 t/m 21			
26	Tekens / , = , + , 0		blz. 28 t/m 32		
27	LVS - om te bewaren		blz. 33 en 34		

FACULTATIEF	
W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4	
Handengym 1	
Voetengym – Met de trein	
Potlodencircus 1	
Commando Pinkelen 1	
Rustgevend – Spannen/ontspan	
Handengym 1	
Voetengym – Met de trein	
Potlodencircus 1	
Commando Pinkelen 1	Handengym circuit 1
Rustgevend – Spannen/ontspan	
Kruislopen 1	
Zwemmen	
Handengym 2	
Voetengym – Snel & traag	
Potlodencircus 2	
Kruislopen 1	
Zwemmen	Handengym circuit 2
Handengym 2	
Voetengym – Snel & traag	
Potlodencircus 2	
Commando Pinkelen 2	
Rustgevend – Ontspannen ogen	
Kruislopen 2	

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet
28	Letter e		blz. 2 en 3
29	Letter e		blz. 6 en 7
30	Letter i		blz. 4
31	Letter i		blz. 8 en 9
32	Letter l		blz. 10 en 11
33	Letter l		blz. 12 en 13
34	Letter n		blz. 14 en 15
35	Letter n		blz. 16 en 17
36	Letter m		blz. 18 en 19
37	Letter m		blz. 20 en 21
38	Letter u		blz. 22 en 23
39	Letter u		blz. 24 en 25
40	Letter v		blz. 26 en 27
41	Letter v		blz. 28 en 29
42	Alles door elkaar		blz. 30 en 31
43	LVS – Om te bewaren		blz. 32
			blz. 33 en 34

LES	<u>Zinnen VS</u>	<u>Zinnen HVB</u>	A-4 Schrift 3 Zinnen
44	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 3
45	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 4
46	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 5
47	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 6
48	Zinnen met de letters uit Schrift 2		blz. 7

FACULTATIEF			
<u>Vormen en cijfers anders</u>	A-4 schrift 1 Vormen & cijfers	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Fietsen	
Cijfers 1 t/m 10	blz. 22 en 23	Handengym 3	
			Handengym circuit 3
Schrijfbewegingen	blz. 24 en 25	Commando Pinkelen 2	
		Rustgevend – Ontspan ogen	
Schrijfbewegingen	blz. 26	Kruislopen 2	
		Fietsen	
Schrijfbewegingen	blz. 27	Handengym 3	
Vormen in hokjes	blz. 28	Voetengym – Dierentuin	
		Potlodencircus 3	
Cijfers in hokjes	blz. 29	Commando Pinkelen 3	
		Rustgevend – Rek en strek	Handengym circuit 4
Cijfers in hokjes	blz. 30	Kruislopen 3	
Cijfers met tweekleurenpotlood	blz. 31		
		Voetengym – Dierentuin	

<u>Vormen en cijfers anders</u>	A-4 schrift 1 Vormen & cijfers
Cijfers met tweekleurenpotlood	blz. 32
Boter, kaas en eieren met cijfers	blz. 33
Boter, kaas en eieren met cijfers	blz. 34

<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
Potlodencircus 3	
Commando Pinkelen 3	
Rustgevend – Rek en strek	
Kruislopen 3	

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet
49	Letter w		blz. 10
50	Letter w		blz. 6 en 7
51	Letter s		blz. 11
52	Letter s		blz. 10 en 11
53	Letter o		blz. 12
54	Letter o		blz. 14 en 15
55	Letter c		blz. 13
56	Letter c		blz. 18 en 19
57	Letter a		blz. 14
58	Letter a		blz. 22 en 23
59	Letter d		blz. 15
60	Letter d		blz. 24 en 25
61	Letter j		blz. 16
62	Letter j		blz. 28 en 29
63	Alles door elkaar		blz. 30 en 31
64	LVS – Om te bewaren		blz. 32
			blz. 33 en 34

LES	<u>Zinnen VS</u>	<u>Zinnen HVB</u>	A-4 Schrift 3 Zinnen
65	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 8
66	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 9
67	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 10
68	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 11
69	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 12
70	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 13
71	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 14
72	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 15

FACULTATIEF			
<u>Verbindingen/Letterparen VS</u>	<u>Verbindingen/Letterparen HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>
			Til op
			Handengym 4
			Handengym circuit 5
			Voetengym – Variaties
			Potlodencircus 4
			Commando Pinkelen 4
			Til op
			Handengym 4
			Voetengym – Variaties
			Potlodencircus 4
			Commando Pinkelen 4
			Handengym circuit 6
			Rustgevend – Zelfmassage
			Kruislopen 4
			Handengym – met stiften
			Gek tellen
Verbindingen / Letterparen oo & uu		blz. 30	
Verbindingen / Letterparen aa & ee		blz. 29	
Verbindingen / Letterparen au & ei		blz. 31	
Verbindingen / Letterparen eu & ie		blz. 32	
Verbindingen / Letterparen oe & ou		blz. 33	

<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>			
			Handengym 1
			Rustgevend – Zelfmassage
			Kruislopen 4
			Handengym – met stiften
			Gek tellen
			Handengym circuit 7
			Handengym 1

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift				
LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	A-5 schrift 4 Alfabet
73	Letter g		blz. 17	blz. 2 t/m 5
74	Letter g			blz. 6 en 7
75	Letter ij		blz. 18	blz. 8 en 9
76	Letter ij			blz. 10 en 11
77	Letter p		blz. 19	blz. 12 en 13
78	Letter p			blz. 14 en 15
79	Letter t		blz. 20	blz. 16 en 17
80	Letter t			blz. 18 en 19
81	Letter h		blz. 21	blz. 20 en 21
82	Letter h			blz. 22 en 23
83	Letter b		blz. 22	blz. 24 en 25
84	Letter b			blz. 26 en 27
85	Letter f		blz. 23	blz. 28 en 29
86	Letter f			blz. 30 en 31
87	Alles door elkaar			blz. 32
88	LVS – Om te bewaren			blz. 33 en 34

LES	<u>Zinnen VS</u>	<u>Zinnen HVB</u>	A-4 schrift 3 Zinnen	
89	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 16	
90	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 17	
91	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 18	
92	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 19	
93	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 20	
94	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 21	
95	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 22	
96	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 23	

FACULTATIEF				
			<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
			Omgekeerd	
			Voetengym – Met de trein	
			Vliegende vinger	
			Handengym 2	
			Klimmen	
			Omgekeerd	
			Voetengym – Met de trein	Handengym circuit 8
			Vliegende vinger	
			Handengym 2	
			Klimmen	
			Voetengym – Dierentuin	
			Duimen pakken	
			Handengym 3	
			Mixer	

			<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
			Voetengym – Variaties	
				Handengym circuit 9
			Voetengym – Dierentuin	
			Duimen pakken	
			Handengym 3	
			Mixer	
			Voetengym – Variaties	

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	<u>Letters VS</u> <u>Letters HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	A-5 schrift 5 Alfabet
97	Letter k	blz. 24	blz. 2 t/m 5
98	Letter k		blz. 6 en 7
99	Letter r	blz. 25	blz. 8 en 9
100	Letter r		blz. 10 en 11
101	Letter z	blz. 26	blz. 12 en 13
102	Letter z		blz. 14 en 15
103	Letter q	blz. 27	blz. 16 en 17
104	Letter q		blz. 18 en 19
105	Letter x	blz. 28	blz. 20 en 21
106	Letter x		blz. 22 en 23
107	Woordjes en zinnen		blz. 24 en 25
108	Woordjes en zinnen		blz. 26 en 27
109	Woordjes en zinnen		blz. 28 en 29
110	Woordjes en zinnen		blz. 30 en 31
111	Alles door elkaar		blz. 32
112	LVS – Om te bewaren		blz. 33 en 34

LES	<u>Zinnen VS</u> <u>Zinnen HVB</u>	A-4 schrift 3 Zinnen	
113	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 24	
114	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 25	
115	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 26	
116	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 27	
117	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 28	
118	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 29	
119	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 30	
120	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 31	

FACULTATIEF			
<u>Verbindingen/Letterparen VS</u> <u>Verbindingen/Letterparen HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Omgekeerd	
		Handengym 4	
		Waaier snel	
Verbindingen / Letterparen ng & nk	blz. 36	Pols los	Handengym circuit 10
		Bal je vuist	
Verbindingen / Letterparen ui & br	blz. 34		
		Omgekeerd	
Verbindingen / Letterparen ch & gr	blz. 35	Handengym 4	
		Waaier snel	
Verbindingen / Letterparen sch & vr	blz. 37	Pols los	
		Bal je vuist	
		Handengym 1	
		Voetengym – Met de trein	Handengym circuit 2
		Potloden circus 1	
		Commando Pinkelen 1	

<u>Letterfamilies VS</u> <u>Letterfamilies HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Rustgevend – Span/ontspan	
Letterfamilie 1	blz. 38		
		Handengym 1	
Letterfamilie 2	blz. 39	Voetengym – Met de trein	
		Potloden circus 1	
Letterfamilie 3	blz. 40	Commando Pinkelen 1	
		Rustgevend – Span/ontspan	
Letterfamilie 4	blz. 41		Handengym circuit 3

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift			
LES	<u>Zinnen VS</u> <u>Zinnen HVB</u>	A-4 schrift 3 Zinnen	
121	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 32	
122	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 33	
123	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 34	
124	Zinnen met de letters uit Schrift 5	blz. 35	

LES	<u>Zinnen VS</u> <u>Zinnen HVB</u>	A-4 schrift 3 Zinnen	
125	Leestekens ! ? @ €	blz. 36	
126	Leestekens ! ? @ €	blz. 37	
127	Leestekens ! ? @ €	blz. 38	
128	Zinnen met leestekens	blz. 39	
129	Zinnen met leestekens	blz. 40	
130	Zinnen met leestekens	blz. 41	
131	Zinnen met leestekens	blz. 42	

FACULTATIEF			
<u>Letterfamilies VS</u> <u>Letterfamilies HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Kruislopen 1	
Letterfamilie 5	blz. 42	Zwemmen	
		Handengym 2	
		Voetengym – Snel & traag	

		<u>W-up met De Schrijfladder groep 3 & 4</u>	
		Potloden circus 2	
		Kruislopen 1	
		Zwemmen	
		Handengym 2	Handengym circuit 4
		Voetengym – Snel & traag	
		Potloden circus 2	